

Ο νόμος-πλαίσιο για τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και το ΠΑΣΟΚ

Το κείμενο που ακολουθεί αποτελεί μια σαφή τοποθέτηση του ΠΑΣΟΚ απέναντι στο νόμο - πλαίσιο για τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα. Οι θέσεις αυτές του Κινήματος πάρθηκαν ύστερα από μακριά και λεπτομερειακή μελέτη του προβλήματος που δημιουργείται με το νόμο - πλαίσιο για τα ΑΕΙ και θ' αποτελέσουν την αμετάθετη δάση για τον ανάλογο αγώνα του ΠΑΣΟΚ πλάι στο ΕΔΠ, τον Π.Ο., στο ΤΕΕ και τις Ενώσεις των Εργαζομένων Επιστημόνων.

Συνειδητοποιώντας ή πρώτη κυβέρνηση της μεταπολίτευσης απ' τη μια μεριά την αποφασιστική αγωνιστικότητα του Φοιτητικού κινήματος για βαθιές διαρθρωτικές δημοκρατικές αλλαγές στην Παιδεία (πού αποτελεί συνέχεια των αγώνων του Πολυτεχνείου αλλά και την οριακή έκφραση στο χώρο του πανεπιστημίου της καθολικής σ' εκείνη τη φάση, θέλησης του ελληνικού λαού για ουσιαστικό έτη τέλος εκδημοκρατισμό των δομών και των λειτουργιών σ' όλα τα επίπεδα της δημόσιας ζωής στον τόπο μας) κι απ' την άλλη τις συγκεκριμένες ανάγκες της πολιτικής της για κάποιου είδους εκσυγχρονισμό και προσαρμογή της οικονομίας στα πλαίσια των καλά γνωστών προσανατολισμών της προς την ΕΟΚ και τη Δύση γενικότερα, αποφασίζει και συγκροτεί μια επιτροπή για να της εισηγηθεί ένα νέο Νόμο Πλαίσιο για την Ανώτατη Εκπαίδευση σ' αντικατάσταση του προηγούμενου που ανεπηρέαστος απ' την επιστημονικοτεχνική εξέλιξη και τη μεταβολή των οικονομικοκοινωνικών συνθηκών στην πατρίδα μας σφράγιζε την ζωή των Πανεπιστημίων μας για περισσότερα, από σαράντα χρόνια.

Η επάνδρωση αυτής της επιτροπής γίνεται από τεχνοκράτες που εκφράζουν την κυβερνητική πολιτική και το παραδοσιακό καθηγητικό κατεστημένο, αλλά κι από

Η διαδικασία σύνταξης του νόμου πλαισίου

άξιους πανεπιστημιακούς δασκάλους, που είτε είχαν ενεργητική συμμετοχή στην αντίσταση κατά της δικτατορίας ή ήταν γνωστοί για τις προοδευτικές αντιλήψεις τους.

Η συμμετοχή των τελευταίων έδινε ένα άλλοθι στην κυβέρνηση για την έλλειψη αντιπροσωπευτικότητας της επιτροπής και την απουσία εκπροσώπων των φοιτητών, του επιστημονικού διδακτικού προσωπικού των ΑΕΙ και κοινωνικών φορέων κι οργανώσεων των εργαζομένων επιστημόνων.

Ο χαρακτήρας της επιτροπής ήταν καθαρά εισηγητικός ενώ το τελικό κείμενο που κυκλοφόρησε μετά την κατάλληλη «νομοτεχνική» επεξεργασία του υπουργείου Παιδείας εκμηδένισε κι αλλοίωσε το χαρακτήρα των όποιων συμβολών των προοδευτικών μελών της

Το κείμενο του κυβερνητικού σχεδίου Νόμου - Πλαισίου δόθηκε έτσι στα επίσημα Πανεπιστήμια (συλλόγους τακτικών καθηγητών), στο Επιστημονικό Διδακτικό Προσωπικό των ΑΕΙ και στην Εθνική Φοιτητική Ένωση Ελλάδας κι ορίσθηκε προθεσμία για να εκφράσουν τις απόψεις τους μέχρι το του 75.

ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ

Στο μεταξύ το ΠΑΣΟΚ στα πλαίσια δουλειάς της Κεντρικής του Επιτροπής, του Κέντρου Μελετών και Διαφώτισης και του τμήματος Παιδείας του, έχει κιόλας διαμορφώσει τις γενικές του θέσεις για την Παιδεία, αναλύοντας διεξοδικότερα τις δασικές αργές της Διακήρυξης της 3ης του Σεπτεμβρίου.

Έτσι στην αντιπρόταση του για το άρθρο 16 και 16α του Συντάγματος, πού υποστήριξε η κοινοβουλευτική μας ομάδα

στη Βουλή, μπαίνουν τα θεμέλια για την παραπέρα δουλειά μας, στο χώρο της Παιδείας κι ειδικότερα της Ανώτατης κι οι βασικοί άξονες συμπάραστασης του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος μ' όλες τις προοδευτικές δυνάμεις του τόπου, δασκάλους και φοιτητές κι εργαζόμενους επιστήμονες για τη διεκδίκηση, ενός δημοκρατικού Νόμου Πλαισίου για την Ανώτατη Παιδεία στην πατρίδα μας. Μέσα από τις παρακάτω γραμμές των άρθρων 16 και 16α του Συντάγματος, όπως τα πρότεινε το Π.Α.Σ.Ο.Κ. και συγκεκριμένα:

- Η Παιδεία αποτελεί πρωταρχική υποχρέωση του κράτους.
- Όλοι οι Έλληνες έχουν δικαίωμα δωρεάν παιδείας σε όλες τις βαθμίδες, της εκπαίδευσης. Η παιδεία πρέπει να είναι σε όλες τις βαθμίδες για όλο της ίδιας ποιότητας.
- Ο προγραμματισμός της παιδείας και ο καθορισμός της εκπαιδευτικής πολιτικής είναι έργο του Συμβουλίου Παιδείας, στο οποίο συμμετέχουν όπως Νόμος ορίζει, υποχρεωτικά εκπρόσωποι των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων των σπουδαστών, των συνδικαλιστικών οργανώσεων όλων των εργαζομένων και των κοινωνικών φορέων γενικότερα (π.χ. τοπική αυτοδιοίκηση).
- Η κατώτερα εκπαίδευση είναι για όλους τους Έλληνες υποχρεωτική. Η διάρκεια της ορίζεται με Νόμο σύμφωνα με τις κοινωνικές απαιτήσεις.
- Η ανάπτυξη της επαγγελματικής εκπαίδευσης σε όλους τους τομείς αποτελεί βασικό μέλημα του Κράτους. Οι επαγγελματικές σχολές παρέχουν ταυτόχρονα με την τεχνική εκπαίδευση και γενική παιδεία.
- Το κράτος ενισχύει τους μαθητές και σπουδαστές όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων οι όποιοι δεν διαθέτουν επαρκή μέσα για ανάλογη με τις ικανότητες τους εκπαίδευση.

- Το κράτος λαμβάνει ιδιαίτερη πρόνοια για την εκπαίδευση ανηλίκων πού στερούνται επιμελείας γονέων η άλλης προστασίας όπως και εκείνων πού έχουν λόγω και σωματικής ή πνευματικής αναπηρίας ανάγκη Ειδικής εκπαίδευσης.
- Η παιδεία είναι κρατικής
- Η τέχνη και η επιστήμη η έρευνα και η διδασκαλία είναι ελεύθερες, η δε προώθηση και ανάπτυξη τους αποτελούν αντικείμενο ιδιαίτερας φροντίδας του κράτους.
- Η ακαδημαϊκή ελευθερία είναι απαραβίαστη. Τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα είναι Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου με πλήρη, αυτοδιοίκηση, λειτουργούν με δάση οργανισμούς πού καθορίζουν τα ίδια Νόμος πού εκδίδεται μετά γνώμη των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, καθαρίζει τις δασικές γραμμές και τα γενικά πλαίσια οργανώσεως τους. Τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα τελούν κάτω από την του κράτους, το οποίο και τα ενισχύει οικονομικά. Η άσκηση εποπτείας και η οικονομική ενίσχυση δεν μπορεί ποτέ να γίνεται με τρόπο πού περιορίζει την αυτοδιοίκηση και την αυτονομία τους.
- Όσοι ανήκουν στο διδακτικό προσωπικό των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ασκούν δημόσιο λειτουργήμα, η κατάσταση τους καθορίζεται από τους οργανισμούς των ιδρυμάτων. Προβάλλουν οι βασικές θέσεις:
 - Για εκδημοκρατισμό των δομών και των λειτουργιών των ΑΕΙ.
 - Για δωρεάν κρατική παιδεία ίδιας ποιότητας για όλους τους Έλληνες.
 - Για καθορισμό της εκπαιδευτικής πολιτικής του τόπου μας από Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας με τη συμμετοχή δασκάλων και φοιτητών, των φορέων των επιστημόνων και των εργαζομένων και των κοινωνικών φορέων.
 - Για ελευθερία της διδασκαλίας και της έρευνας.

- Για πλήρη αυτοδιοίκηση κι αυτονομία των ΑΕΙ.
- Για το απαραβίαστο της ακαδημαϊκής ελευθερίας.
- Για την ισοτιμία κι ισονομία όσων ανήκουν στο διδακτικό προσωπικό των ΑΕΙ κλπ.

Η ΒΑΣΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ ΠΑ.Σ.Ο.Κ.

Σ' εκείνη τη φάση το ΠΑΣΟΚ κάνοντας πράξη τις θέσεις του και πιστεύοντας ότι ή παιδεία είναι υπό-θέση όλου του λαού, των δασκάλων και των φοιτητών και των φορέων των εργαζομένων κι επιστημόνων, δραστηριοποιεί σ' όλα τα επίπεδα τα στελέχη του πού με βάση τις θεμελιακές αρχές του, συμμετέχουν ενεργά, ισότιμα δημοκρατικά και δημιουργικά στους μαζικούς χώρους, συμβάλλοντας αποφασιστικά στη διαμόρφωση των θέσεων του κάθε χώρου για το Νόμο - Πλαίσιο των ΑΕΙ εκτιμώντας σωστά τις αντικειμενικές συνθήκες, του κι αξιοποιώντας την σωρευμένη εμπειρία όλων των μελών του.

Έτσι το ΠΑΣΟΚ αποδείχνει, στην καθημερινή πολιτική πράξη τι εννοεί δημοκρατική συνεργασία στη βάση και πώς αντιλαμβάνεται σ' όλες της τις διαστάσεις την αυτονομία των μαζικών χώρων.

Ο παραμερισμός της οποίας «μικροκομματικής» επίκλησης πρωτοποριακής αγωνιστικής συμβολής κι ή σωστή υπεύθυνη και δημιουργική καθημερινή δουλειά των μελών μας, στα Πανεπιστήμια, στους Φοιτητικούς συλλόγους, στην ΕΦΕΕ και στις οργανώσεις των επιστημόνων και των εργαζομένων σφραγίζει τόσο μια ανώτερη ποιότητα πολιτικής λειτουργίας όσο και την ποιότητα - για πρώτη φορά στην πατρίδα μας - του αποτελέσματος.

Έτσι σήμερα είναι ή πρώτη φορά στην πατρίδα μας πού σ' ένα κυβερνητικό σχέδιο Νόμου -Πλαίσίου πού αφορά σε μια βασική διαρθρωτική λειτουργία της εθνικής μας ζωής, αντιπαράκειται η αγωνιστική συμπάραξη της Εθνικής Φοιτητικής Ένωσης Ελλάδας του Επιστημονικού Διδακτικού Προσωπικού των ΑΕΙ, του Πανεπιστημιακού

Ομίλου, του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας, των Πανελληνίων Συλλόγων Πολιτικών Μηχανικών, Αγρ Τοπ. Μηχανικών, Αρχιτεκτόνων, Μεταλλειολόγων - Μεταλλουργών κλπ., των Ενώσεων Ελλήνων Φυσικών και Χημικών, της Ομοσπονδίας Παρασκευαστών ΑΕΙ κλπ., πάνω σε ένα μίνιμουμ πρόγραμμα συγκεκριμένων στόχων που βγήκαν μετά από δημοκρατικές διαδικασίες ζύμωσης σε γενικές συνελεύσεις, συνέδρια και συνδιασκέψεις για την Ανώτατη Παιδεία, δημόσιες συζητήσεις κι αγωνιστικές εκδηλώσεις, και πού αποτελούν την πρώτη εναλλακτική λύση πού οι προοδευτικές δυνάμεις τεκμηριωμένα δίνουν στον ελληνικό λαό για ένα τόσο βασικό πρόβλημα του τόπου μας, το πρόβλημα της Ανώτατης Παιδείας.

ΤΟ ΜΙΝΙΜΟΥΜ ΚΟΙΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΝΟΜΟ — ΠΛΑΙΣΙΟ

Το Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα αισθάνεται σήμερα λίγες η πολλές μέρες μακριά απ' την αναμενόμενη δυο χρόνια τώρα τελική μορφή του κυβερνητικού σχεδίου Νόμου - Πλαισίου για τα ΑΕΙ, την ανάγκη να δηλώσει την πλήρη υποστήριξη του στις «κοινές θέσεις για την Ανώτατη Παιδεία», της ΕΦΕΕ, του ΕΔΠ, του Π.Ο., του ΤΕΕ και των ενώσεων των εργαζομένων επιστημόνων, που είναι:

Το θεσμικό πλαίσιο για την Ανώτατη Παιδεία θα πρέπει να είναι ανοικτό στις εξελίξεις, στην προοπτική του εκδημοκρατισμού.

Θα πρέπει ο Νόμος - Πλαίσιο να κατοχυρώνει πραγματικά την αυτοδιοίκηση των Α.Ε.Ι, να ρυθμίζει τα γενικά ζητήματα διάρθρωσης τους και να επιτρέπει την ρύθμιση απ' τους πανεπιστημιακούς και κοινωνικούς φορείς, των επιμέρους προβλημάτων.

Θα πρέπει ο Νόμος - Πλαίσιο να προβλέπει τη συγκρότηση Εθνικού Συμβουλίου Ανώτατης Παιδείας με συμμετοχή των φορέων των δασκάλων και των φοιτητών και κοινωνικών φορέων.

Θα πρέπει ο Νόμος - Πλαίσιο να κατοχυρώνει:

Τις ακαδημαϊκές ελευθερίες, την ελεύθερη διακίνηση των ιδεών, τη δημοτική γλώσσα, τον

δημοκρατικό διάλογο, τον ελεύθερο συνδικαλισμό των δασκάλων και των Φοιτητών και το πανεπιστημιακό άσυλο.

Την παροχή ίσων ευκαιριών και δυνατοτήτων για εκπαίδευση για όλο το λαό.

Την κατάργηση του φεουδαρχικού θεσμού της έδρας την αποστεγανοποίηση των ΑΕΙ και την οργάνωση των ΑΕΙ σε τομείς (βασική ακαδημαϊκή μονάδα μιας γνωστικής ενότητας).

Την δημιουργία ενιαίου φορέα όλων των δίδασκων των με στόχο την εξάλειψη της παραδοσιακής αναχρονιστικής κι αναισιολόγητης ιεραρχίας, φορέα που θα οργανωθεί με βάση την αρχή της ισότιμης συμμετοχής όλων των πανεπιστημιακών δασκάλων στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Την ισότιμη συμμετοχή στη ζωή και λειτουργία των ΑΕΙ διδασκόντων και διδασκομένων.

Να καθορίζει ότι μέλη των ΑΕΙ είναι διδάσκοντες και διδασκόμενοι με οριζόντια δημοκρατική λειτουργία την πανεπιστημιακή ζωή, στην έρευνα και τη διδασκαλία (κατάργηση του μονόλογου υπεύθυνη συμμετοχή όλων των διδασκόντων στο διδακτικό και ερευνητικό έργο του τομέα, και σεμιναριακές μορφές διδασκαλίας κλπ.)

Να κατοχυρώνει την ελευθερία διδασκαλίας και ερευνάς για όλα τα μέλη των ΑΕΙ.

Να εξασφαλίζει την επιστημονική συμμετοχή στο έργο των ΑΕΙ όλων όσων ανήκουν στον ενιαίο φορέα των πανεπιστημιακών δασκάλων με ίδιας ποιότητας συνθήκες δουλειάς.

Να κατοχυρώνει τη συμμετοχή των άλλων φορέων των εργαζομένων στα ΑΕΙ στα θέματα πού τους αφορούν.

Το Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα θα υποστηρίξει την ψήφιση ενός Νόμου - Πλαισίου για τα ΑΕΙ που θα στηρίζεται στις παραπάνω αρχές και θα συμπαραταχθεί μ' όλες τις προοδευτικές δυνάμεις της εθνικής αντιπροσωπείας στον αγώνα για τη διασφάλιση των ελάχιστων αυτών εγγυήσεων πού θα μπορέσουν ν' ανοίξουν το δρόμο για τον εκδημοκρατισμό και τον εκσυγχρονισμό των ΑΕΙ.

Στη νέα φάση δουλειάς πού θα μπει μπροστά μας μόλις δοθεί απ' την κυβέρνηση το τελικό σχέδιο για τα Νόμο - Πλαίσιο των ΑΕΙ, το ΠΑΣΟΚ με τη δράση των στελεχών του στους μαζικούς χώρους θα έχει σα κύριο στόχο την διατήρηση αδιάσπαστης της ενότητας των προοδευτικών δυνάμεων στην υποστήριξη κι εξειδίκευση του μίνιμουμ κοινού προγράμματος, κι ακόμα τη διατύπωση ενός κοινού αντισχεδίου Νόμου - Πλαισίου για τα ΑΕΙ στην περίπτωση πού η κυβέρνηση θα επιδιώξει να θυσιάσει τον εκδημοκρατισμό των Πανεπιστημίων μας στο βωμό ενός εξωραϊστικού εκσυγχρονισμού που θα ικανοποιεί τα κομματικά της συμφέροντα και τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές της επιλογές.

Εξόρμηση Παρασκευή 20 Μάη 1977